

תאריך עדכון: 31/05/2012

שם המרצה: ד"ר תמר זילברג
שם הקורס: יסודות בשיקום ילדים
מספר הקורס: 60-755-01

סוג הקורס: שיעור (בחירה)

שנת לימודים: תשע"ג   סמסטר: א'   היקף שעות: 2
אתר הקורס באינטרנט:

א. מטרת הקורס: להציג בפני הסטודנטים אספקטים מרכזיים בעבודה עם ילדים בתהליך שיקום ומשפחתם. בנוסף, חלק מהקורס יוקדש ללימודי גישות להערכה והתערבות מעשית בעבודה עם ילדים ובני משפחתם, בתהליך שיקום.

ב. תוכן הקורס: הקורס יכלול הכרות עם מושגי יסוד בהתפתחות נורמטיבית תוך התייחסות לתהליכים התפתחותיים מקבילים בקרב ילדים עם מגבלות קוגניטיביות או מוטוריות, מולדות או נרכשות

מהלך השיעורים: שיעורים פרונוליים מלווים בהרצאות אורח מאנשי מקצוע בכירים מתחום שיקום ילדים. סיור במסגרות שיקומיות לילדים

תכנית הוראה מפורטת לכל השיעורים: (רשימה או טבלה כדוגמת המצ"ב)

מס' שיעור	נושא ההרצאה	קריאה נדרשת
1	הרצאת פתיחה: שיקום ילדים - אספקטים	
2	אבני דרך בהתפתחות נורמטיבית - סקירה כללית	נושא 2 רשימה ביבליוגרפית
3	נכויות התפתחותיות: הרצאת אורח	
4	נכויות נרכשות: הרצאת אורח	

נושא 5 רשימה ביבליוגרפית	חוויית ההורות- המשגות תיאורטיות, ממצאים מחקריים, ותובנות חדשות לגבי חויית ההורות ותהליכי שינוי בהורות בשלבים השונים של התפתחות הורה והילד	5
נושא 6 רשימה ביבליוגרפית	מושגי יסוד בהתמודדות במצבי בריאות, משבר וחולי (stress, coping, wellbeing, resilience,	6
נושא 7 רשימה ביבליוגרפית	דחק וחולי במשפחה – מודלים משפחתיים העוסקים בהתמודדות משפחתית עם מצבי דחק	7
נושא 8 רשימה ביבליוגרפית	דילמות וקשיים בהתמודדות הורית עם מחלה כרונית/ נכות מולדת אצל ילדם + סרט	8
נושא 9 רשימה ביבליוגרפית	דילמות וקשיים בהתמודדות הורית עם נכות נרכשת אצל ילדם + דיון	9
	סיור גן שיקומי	10
נושא 11 רשימה ביבליוגרפית	אמונות, תפיסות ומשמעות המחלה בקונטקסט משפחתי רחב יותר – העברה בינדורית (ג'נוגרם)	11
נושא 12 רשימה ביבליוגרפית	Case Formulation: אבני דרך בבניית תוכנית הערכה והתערבות בתהליך השיקום בילדים	12
	סיכום + סיור מחלקת שיקום ילדים תה"ש	13

ג. חובות הקורס:

דרישות קדם: אין

חובות / דרישות / מטלות: המשתתפים/ות בקורס יתבקשו לקרוא ספרות תיאורטית ומחקרית העוסקת באספקטים מרכזיים בשיקום בילדים ובפסיכותרפיה בילדים. **מרכיבי הציון הסופי (ציון מספרי):** 60% בחינה בסוף הקורס, 30% מטלת כיתה, 10% השתתפות פעילה וניהול דיון.

ד. ביבליוגרפיה: (חובה/רשות):

על פי מספרי הרצאה:

2. אבני דרך בהתפתחות נורמטיבית – סקירה כללית:

Hutchinson, E.D. (1999). Dimensions of Human Behavior: The Changing Life Course. Pine Forge Press, Chp. 4-6 (121-219)

3. נכויות התפתחותיות: הרצאת אורח

4. נכויות נרכשות: הרצאת אורח

5. חווית ההורות ותהליכי שינוי בהורות בשלבים השונים של התפתחות ההורה והילד:

Russell, A., Mize, J., & Bissaker, K. (2002). Parent-child relationships. In P. K. Smith & C. H. Hart (Eds.) Blackwell handbook of social development. Oxford, Blackwell.

Bornstein, M. H. (2006). Parenting science and practice. In W. Damon & R. M. Lerner (Series Eds.) & I. E. Sigel & K. A. Renninger (Vol. Eds.), Handbook of Child Psychology, Vol. 4 (6th ed., pp. 893-949). New York: Wiley.

רשות:

Bugental D.B. & Johnston C. (2000). Parental and child cognitions in the context of the family. Annual Review of Psychology, 51:315-344.

Collins, W.A., Maccoby, E.E., Steinberg, L., Hetherington, E.M & Bornstein, M.H. (2000). Contemporary research on parenting: The case for nature and nurture. American Psychologist, 55, 218

6. מושגי יסוד בהתמודדות במצבי בריאות, משבר וחולי:

Lent, R.W.(2004). Toward a unifying theoretical and practical perspective on well-being and psychosocial adjustment. Journal of Counseling Psychology, 51, 482-509.

Luthar, S. S., Cicchetti, D., & Becker, B. (2000). The construct of resilience: A critical evaluation and guidelines for future work. Child Development, 71(3), 543-562.

Skinner, E.A., Edge, K., Altman, J., & Sherwood, H. (2003). Searching for the structure of coping: A review and critique of category systems for classifying ways of coping. Psychological Bulletin, 129, 216-269

רשות:

Taylor, S.E., Kemeny, M.E., Reed, G.M., Bower, J.E., & Gruenewald, T.L. (2000). Psychological resources, positive illusions, and health. American Psychologist, 55, 99-109.

7. דחק וחולי במשפחה – מודלים משפחתיים העוסקים בהתמודדות משפחתית עם מצבי דחק:

McCubbin, H.I & Patterson, J.M. (1983). The family stress process: The double-ABCX model of adjustment and adaptation. In McCubbin, H.I, Sussman, M. & Patterson, J.M. (Eds). Advances and Developments in Family Stress Theory and Research. New-York: Haworth.

Rolland J, & Walsh F. (2006). Facilitating family resilience with childhood illness and disability. Current Opinion in Pediatrics 18:527–538

Woolfson, L. (2004). Family well-being and disabled children: A psychosocial model of disability-related child behavior problems. British Journal of Health Psychology, 9, 1-13.

רשות:

Marshak, L.M., Seligman, M. & Prezant, F. (1999). Disability and the Family Life Cycle. New York: Basic Books. (Chapter 1: Families coping with disability: Foundational and conceptual issues).

Patterson, J.P. (2002). Understanding family resilience. Journal of Clinical Psychology, 58, 233-246.

8. דילמות וקשיים בהתמודדות הורית עם מחלה כרונית / נכות מולדת אצל ילדם: (מחלות ספציפיות – לבקש מד"ר ברזנר)

Hauser-Cram, P., Erickson Warfield, M., Shonkoff, J.P. & Wyngaarden Krauss, M/ (2001). Children with disabilities: A longitudinal study of child development and parent well-being. Monographs of the Society for Research in Child Development, 66(3), 6-21

Schwartz C. (2003). Parents of children with chronic disabilities: The gratification of caregiving. Families in Society. Vol. 84, 576-584

Raina, ing process and caregiver burden: Conceptual models to guide research and practice

9. דילמות וקשיים בהתמודדות הורית עם נכות נרכשת אצל ילדם:

Rivara, J., Jaffe, K., Fay, G., Polissar, N., Martin, K., Shurtleff, H. & Liao, S. (1993). Family functioning and injury severity as predictors of child functioning one year following traumatic brain injury. Archives of Physical Medicine and Rehabilitation, 74, 1047-1055.

Wade, S. L., Taylor, H. G., Drotar, D., Stancin, T., Yeates, K. O. & Minich, M. (2002). A prospective study of long-term caregiver and family adaptation following brain injury in children. Journal of Head Trauma Rehabilitation, 17, 96-111.

10. סיור

11. אמונות, תפיסות ומשמעות המחלה בקונטקסט משפחתי רחב יותר – העברה בינדורית (ג'נוגרם):

Rolland, J.S. (1994). Families, Illness, & Disability. New York: Basic Books. (Chapter 5: Multigenerational experiences with illness, loss and crisis).

Seaburn, D.B., Lorenz, A. & Kaplan, D. (1992). The transgenerational development of chronic illness meanings. Family Systems Medicine, 10(4), 385-393.

12. Case Formulation - אבני דרך בבניית תוכנית הערכה והתערבות בתהליך השיקום בילדים:

Broder, H.L. (2000). Using psychological assessment and therapeutic strategies to enhance well-being. The Cleft palate-craniofacial journal, 38, 248-254.

Kazak, A.E., Kassam-Adams, N., Schneider, S., Zelikovsky, N., Alderfer, M.A. and Rourke, M. (2006). An integrative model of pediatric medical traumatic stress. Journal of Pediatric Psychology, 31, 343-355

רשות:

ישי-קרין, נ. (2004). חשופים בצריח – ההורים בעיני המטפלים. הרצאה מתוך יום עיון: התקווה והמשא בגידול ילדים עם צרכים מיוחדים. עין הנציב.

חומר מחייב למבחנים: ביבליוגרפיה + הרצאות